

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztői iroda: Budapest, IV. hímző-utca 7. sz.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény küldendő.

Kéziratok csak rendkívül esetben kerülhetnek vissza.

Kiadó-hivatal:

Budapest, IV. hímző-utca 1. sz.

hová az előfizetési pénzek küldendők.

Table with subscription rates: Előfizetési díj: Vidékre postán vagy helyben házhoz...

Lapunk pontos szétküldetése végett a gyelmesebbek...

Előfizetési feltételek

„EGYETÉRTÉS” 1877-ik évi folyamata.

Table with subscription rates for 1877: Egész évre 20 ft., Fél évre 10 ft., Negyed évre 5 ft., Egy óra 1 ft. 80 kr.

Az előfizetési pénzek és postai utalványok Budapestre az „Egyetértés” kiadóhivatalába...

Budapest, január 9.

A keleti kérdés csak nem akar lekerülni a napi rendről. Még erősebben veszi igénybe az emberek figyelmét...

Az orosz e segély óta Oláhország téreit hidal igyekeznek mindenkor felhasználni az ó délkelet európai előnyomulása és terjeszkedése...

A krími hadjáratot befejező párizsi békeszerződésnek... bár eredménye akkor kicsinytelentett...

A képviselőház elnökétől a következő közleményt vettük: „A képviselőház a szünet utáni első ülést folyó hó huszadikán délelőtt 11 órakor fogja tartani.”

Egy új kiegyezési kérdés. Azon sok bonyolított kérdéshez... mondja az új „Presse”, mely a magyar és osztrák törvényhozás között kölcsönös megegyezés utján oldandó meg...

Látszott a párisi szerződés és a nyugati befolyás szülte önálló fejlődésnek jó eredménye az által is, hogy midőn Cusa nemzetelentelene és egyszersmind az orosz felé hajlóan kezdett kormányozni...

Lehet, hogy a jelen háború alkalmával, a jelenlegi kormánykörök sympathiái éjszak felé kacsintanak, de a semlegességet követelő nemzet mozgalom bizonyítja, hogy Románia népe fel fogja igaz érdekét...

Ha Bosnia-Herzegovinának egyrészt, másrészt Bulgáriának belkormányzat szerzetik keresztényi kormányzó alatt, ha hozzá Macedóniának, Thessaliának s Albániának, szóval a görög tartományoknak az önkormányzatot szintén megadják...

Ebből nőhetné aztán ki magát a keleti szövetség a német birodalom példájára, az egymással tágabb és szorosabb kapcsolatban lévő tartományok közt török fensőség alatt.

Ezen jövő alakulás alapjául szolgáló szervezet nem alterálja a conferentia pontozatainak a porta részéről való elvetését. A keleti kérdés mai stadiumában a porta helyesen cselekszik, midőn elveti a pontokat, mert meg vagyunk arról győződve, hogy ha a conferentia részt vett hatalmak, közvetítő ajánlataik elvetése miatt fenyegetőznek is, szakítással, szükség beálltával, a törés után a természetes és jogosult szövetségeseket mégsem fogja a porta nélkülözni soha.

Az orosz kihívólag dobta Törökország elé a keztyűt. Első pillanatban mindenki megijedt, csak most látják, hogy mégsem olyan rémítő az ördög, mint a hogy falra festik. Pedig ha Európának bátorsága volna, most kellene megoldania a keleti kérdést Oroszország hódítási törekvéseinek megállítására.

Az orosz kihívólag dobta Törökország elé a keztyűt. Első pillanatban mindenki megijedt, csak most látják, hogy mégsem olyan rémítő az ördög, mint a hogy falra festik. Pedig ha Európának bátorsága volna, most kellene megoldania a keleti kérdést Oroszország hódítási törekvéseinek megállítására.

Semberey István.

Ma minisztertanács volt, mely a bankkérdéssel foglalkozott, anélkül azonban, hogy valami határozatot hozott volna.

A képviselőház elnökétől a következő közleményt vettük: „A képviselőház a szünet utáni első ülést folyó hó huszadikán délelőtt 11 órakor fogja tartani.”

Egy új kiegyezési kérdés. Azon sok bonyolított kérdéshez... mondja az új „Presse”, mely a magyar és osztrák törvényhozás között kölcsönös megegyezés utján oldandó meg...

A rendőrség általában mindjárt a vasuton való megérkezés után kihívólag viselte magát. A küldöttség egyik tagja, ki a tengerről ismerősön panaszkodott és magam is botránkoztatlag vettem észre, hogy az utának való járással, egy szőlőn keresni látszanak a esdüléseket és kiereszkoloni demonstrációt.

A konstantinápolyi érkezetlen mindez óráig nem történt semmi irányban végleges eldöntés, bár történtek rá kísérletek. A feszültség a porta és a nagyhatalmak közt meg van állandóul. A török kormány mervev ragaszkodik az államszervezés jogához és nem akar engedelményt tenni azok rovására, még a javaslatok ama ismételve szelidített

alakjában sem, melynek elfogadására rábíri minden lehetőséget a külhatalmak képviselői.

A táviratok szerint a tegnapi tartott conferentia is „elvetette a módosított javaslatokat”, vagyis nem akar belebecsülni még tárgyalásba sem oly dolgoknak, melyek által a belügyi kormányzat szabályait ostromolják birodalmának egyes részeire. „Erős várnak nekünk az alkotmány”, mondják a török meghatalmazottak és hivatkoznak a nem rég kihirdetett alkotmányra, melynek intézkedései szerint már a választási mozgalmak is megindultak.

Hanem azért, mint előre megmondtuk, a conferentia tanácskozásai nem értek véget a javaslatok ismételt elutasítása miatt. A tudósítások még a esztőtörki napra is kilátásba helyeznek egy „utolsó” ülést, most már az utolsók között körülbelül az ötödiket. Lesz azonban alkalmasint több is, s ha ekkor végre is az eredménytelenség miatt szétszökik az értekelet, komolyabb nemzetközi baj előbb Törökországra nem várható.

A hatalmak rendez képviselői, a nagykövetek nem szakítják meg a diplomatiai összeköttetést, legfeljebb Ignatieff ur vitáztatik el a török kormány szívének nem csekély megkönnyebbülése.

A triesti demonstráció.

A szlav eszésekkel által Triestben a magyar ifjúság küldöttéi ellen jeleneteket kikelő botrányról írja lapunknak egy ott időző hazánkfi:

Felhaborodással veszem a tollat kezembe, mert csak Ausztria hűségben nevelt törzsei között akad oly brutalis nép, mely átutazókat, kik ott vendégjogot élveznek, szitokkal illeszen és meg is dobálnak.

A eszések, mely ezt derék ifjaink ellen elkövette, a Jelachich és Rodich iskolából került ki, és úgy szereti eszárját, mint általában a triestiek, kik holnap már készek a dynastiát orvul megtámadni, és rendeznek is a jelen kötelek ellen folyó demonstrációkat. Ha Bésben látni akarnak és gondolkolni tudnak, az egy tüntetés felvilágosítja őket, hogy mely népekben bízhattak, s mely népekajog tekintenek másfelé, nem bírv a őrizzéssel a monarchia érdekei iránt.

Ott voltam nézni és üdvözölni a távozókat, jól szemügyre vehettem a demonstrációkat. Az utcai gyerekeknek kívül, kik a narancshaj és megfoghatóbb szeméttaradványok összegyűjtésében nagy buzgalmat fejtek ki, leginkább a dalmát parokról és Horvátországból toborzott malrolegények és a hajótörés berakásánál és kihordásánál közreműködő ugnyezetett „vagabundok”, többnyire szláv eredetűek, a jobbadán illyrek, képeztek a zenekart, mely nyarogásával, ordítóásával, füttylésével és sokszor trivialisan káromkodó kifejezéseivel akarta bosszantani ifjainkat. Volt azonban közöttük néhány intelligens és az egész scendalumon vezetni látszó egyéniség is; de a mi leginkább feltűnt, s leginkább megbotránkoztatót a parton lézengő rendőrök részint bátorító ruhóggással, részint egyenes részvétellel parkodtaklendíteni a tüntetés szudaru egyén.

A rendőrség általában mindjárt a vasuton való megérkezés után kihívólag viselte magát. A küldöttség egyik tagja, ki a tengerről ismerősön panaszkodott és magam is botránkoztatlag vettem észre, hogy az utának való járással, egy szőlőn keresni látszanak a esdüléseket és kiereszkoloni demonstrációt.

Itt a városban minden körben ismeretes, hogy a rendőrség utasításában és eljárásában a bécsi udvari körök némelyikével áll összeköttetésben, s azt is tudja mindenki, hogy a nagy számú titkos rendőrség legbuzgóbb tagjai a határvidéki rendszer neveljei és a grancsár tisztek befolyásának hódolnak, miután azt hitetik el velük, hogy csak azon politika bír az udvar helyeslésével, a melyet a tisztek pártolnak.

A konstantinápolyi érkezetlen mindez óráig nem történt semmi irányban végleges eldöntés, bár történtek rá kísérletek. A feszültség a porta és a nagyhatalmak közt meg van állandóul. A török kormány mervev ragaszkodik az államszervezés jogához és nem akar engedelményt tenni azok rovására, még a javaslatok ama ismételve szelidített

S én bizony nem vagyok azon helyzetben, hogy megtagadjam ezen nézet jogosultságát. Ellenkezőleg tapasztalatom megerősíti azt. Midőn t. i. a tömeg a pimaszkodásra elfoglalt állásom dacára, a magyar vér felforr benne és hátrafordulva, egyik kiállhatatlan tüntető kamaszt félrelöktem, s ez velem kötekedni kezdett, az általam hívott rendőr nem volt rábírható, hogy elégtételt adjon, elkerült és elbujt a néhány százra rugó tömeg között.

Vigasztalósomra szolgált a piszkosságok között, hogy a fiuk mokányul viselték magukat. Jó magyar vért dacezalt nézték le a tömeget, amely ugyan ez által még inkább felingerült, de viszont a triestiek nem győzik dicserni, mily bátor legények. „A legjobban nemzet fia elbujtak volna”, mondják fenhangon a társalkodók és hozzátették: „a magyarok azonban nem adták meg az elégtételt a larmázóknak.”

A fedélzetlen álltak szilárdul, s még egy némelyikök a hangosbaj kiáltásra „le a barbarokkal”, „le a törökbárakkal”, „halál a szlávok ellenségére”, meghajlítá magát megvetőleg, vagy kálpájával intett gyufoson.

Még egy hetet töltök itt, s ha ez ügyben valami tudomásomra jut, mert a közönség forrongásban van, s némelyek ellen demonstrációk, mások nyilatkoznak, majd ismét a rendőrség kérdőre vonására készülnek, tudósítani fogom e lapok szerkesztőségét.

Az orosz harezai zaj.

Az orosz hadsereg állapotáról folyóvást a lehető legrosszabb híreket hozták a lapok. Már kell okvetlenül valaminek lenni a dologban, mert a hivatalos forrás tudósítások ugyancsak sietnek alapatlannak és kolholtnak nyilvánítani a demoralizációtól és készületlenségtől teremtett híreket.

Egyébiránt legjobb bizonyíték Oroszország készületlensége mellett a hátravonulás és vereség ama sorozata, melyeket a konstantinápolyi conferentia szenvedett, a nélkül, hogy a tüntetőleg esőrtetett kardot ki merve volna vonni hüvelyből.

Természetes aztán, hogy a déli hadsereg állapotáról nyilvánosságra becsátott hírek, mint például az, hogy megkellett tizedelni egyezség szádot, egy másikat pedig felszólítani, roppant kérésnyomások tesznek az orosz politika sámitásán. Ki is jötték sudrokból, s most megint az íjesztgetéshöz folyamodnak. Így meg amugy vagyunk elkészülve, így meg amugy verjük tönkre a törököket, ez a retrajne hivatalos zajongásunknak, mióta oly férfias ellenállásra találtak a török részéről.

„Egy mozgósított hadsereg és vállásilag igazolt hadsereg a kellő időben ki mondja a kellő szót”, hangzik a szájhösködésre emlékeztető garal Szent-Pétervár felől. De hát e nagy hang mellett is beismerik, hogy nem épenséggel ez év márcziusában zenik meg a háborút, hanem meg lehet csak 1878. márcziusában.

„Mevgerve valakit, vagy engem valaki”, mondja a „Falu rosza”-ban a hetvenkedő legény. Ez is csak olyan formán hangzik. Legalább jó tudni, hogy a késedelmeskedés és elodázás megtarthat a jövő évig is, persze csak azért, mert az orosz hadsereg sack and pack kész a háborúra már ez idén, lovasias ellenfél am a muszka! Ó maga kész, hanem azért szívesen enged egy évi várakozási időt a töröknek.

De hogy megismertessük olvasóinkat a Szt.-Pétervárról fitt rémítőn larmás hanggal, adjuk a bécsi könyvomatul lap levélét, melyről leri az orosz félhivatalossági jelleg; no meg a bosszuság, a miért felhátrják az orosz hadsereg gyengéit. A levél így hangzik:

„Igaz, hogy a beszárbi lapályokon való tartózkodás sem nem kellesem, sem nem kényelmes, — de még nem is egészséges — úgy a tisztekre, mint a legénységre nézve. A beteglétszám kétségkívül igen jelentékeny. de koránt sem oly érezhető, mind hadjáratok kezdetén, vagy teli táborozás ideje alatt. Vasutak ségélyével most a betegeket az ország helyesébe szállítják — a rendszeren üresen álló helyőrségi kórházakba. Sokat mint jelent egy teli campagnet csinálni, arról sokat tudnának beszélni a mi tisztek és katonák, kik 1870—71-ben talán Franciaországban szoros cantonmentásokban voltak kénytelenek idejüket töltöni. Ha ehez számítnak azt, a mennyivel Beszárbiában kevesebb faju, országút, közlekedési és élelmiszer eszköz van, mint Franciaországban, lesz fogalmunk a mostani hadseregféltámaszkodás nehézségeiről. Egy 200,000 fős tőmeg egy kietlen szögletbe szorítva, tétlenül és igazgatlanul, hogy már egy szer működésbe hozassék, minden esetre oly állapotokat és viszonyokat hoz létre, melyek nem hasonlítanak a kaszárnyákéhoz. A Páris előtt állott kitöltő porosz csapatokról is sok tévest bocsátottak világra a belga, holland, dán és kivált angol újságok, de azért mégis mily tetekett vittek végebe ama csapatok!

A mit a hiányos felszerelésről, elégtelen hadikészletről és anyagszerről mondanak, az mind kolloid dolog, és arra van számítva csak, hogy a tudósító levél valamely érdekesebbé tétessék. Ellenkezőleg éppen e tekintetben állunk jól; de elégtelenség a hosszas tétlenség és kényszerült hallgatás miatt, meg panaszok a hiányos parasztlakás miatt, nem koholmányok, sőt ismétlődnek minden levélben, melyek a déli hadseregről jönnek. De ha amolyan helyzetben sietnek feltüntetni a mi déli hadseregünket, képzelműn, minő lehet a török sereg állapota, mely a Duna és a Balkán közötti kénytelen vesztgelni.

Az orosz katoná eludja viselni a hideget, a török pedig, különösen a Kis-Ázsiából, Syriából, Egyiptomból származó nem. — A Dobrudza még

kiellenes s lakosokban még szegényebb, mint Boszárbiában. Pánzen nálunk a hadsereg czéljára nincs hiány. Egyik szállító a másikat tolja előre; s élelmi szerek tekintetében eddig a legkisebb panasz sem merült fel. De a törököknél éppen az élelmiszer a legnagyobb baj. mert nincs pénz. — Miért nem irnak hát a török sereg „állapotáról” is amolyan tudósításokat? A külföldön déli hadseregünkről rendszeresen terjesztett híresztelések mit sem változtatnak a tényen, hogy egy mozgósított, hazafiúilag és vallásilag igazolt hadsereg sorozatja orosz hadsereg közelebb van a Balkánhoz, mint bármely más európai hadsereg, s hogy minden valószínűség szerint a kellő időben ki is mondandja a kellő szót.

Olyan hírek, minő az, mely jelenti a fegyverszünetnek meghosszabbítását marc. 1-ig, egyen nem javítják hadseregünk hangulatát. A fondu dacára a késedelmeskedések és elodázásoknak, addig mégis ugyanaz marad; most, vagy márcziusban, 1877. vagy 1878-ban! A mit oroszország zászág kezdetől fogva akart, kijelentett és érvényesíteni törekedett, az teljesülni fog!”

Az orosz déli hadseregről írják, hogy noha Miklósnagyherceg-fóparancsnok még ágyban van, már ismét foglalkozik a katonai ügyekkel: ujra közvetlen távirati érintkezésben áll Milyutin hadügyminiszterrel. Azon csapatok számát, melyekkel a déli hadsereget legközelebb szaporítják, 110,000 főre teszik. 300,000 fős sereggel a fóparancsnok azt hiszi megküzdeni a dunai hadjárat minden nehézségével. Az előbbeni török háborúban ily nagy sereg sohasem működött. A főhadiszállásra hat ezred kubani kozák vonult be, kik óriási testalkatukkal és roppant apró lovaikkal tuntek föl. A kubani kozákokon kívül, ily levelező, itt a birodalom minden kormányzóságából látni katonát, úgy hogy azt kell gondolni, hogy az összes katonai területek mozgósítottak.

Ez érkező zászlóalkat azonnal a határra szállítják. A táborok főnöke kóriratot készített, melyben értesíti a főhadparancsnokokat, hogy az orosz sereg legközelebb oly országba fog bevonulni, mely Oroszországgal barátságos viszonyban áll, a melylyel tehát kíméletesen kell bánni. A kórirat legközelebb közöltetik a csapatokkal. A táborok főnöke a czárhoz a déli hadsereg állapotáról jelentést intézett, mely valószínűleg nyilvánosságra fog hoztatni. E jelentésnek akarják megcsafolni amaz alaplatlan híreket, melyek az orosz sereg állapotáról elterjedtek.

Montenegróban a fegyverszünet meghosszabbítása dacára sem szüntették be a készüldéseket. Itt az orosz török háborút elkerültennek tekintik s ez esetben Montenegrónak, mely nincs egy kimerülő, mint Szerbia, s hol a nép már nem akar háborúról semmit sem tudni, még szerepe lesz. Az oroszok sem akarják Szerbiát a háborúba bevonni, miután ezen ország Magyarország szelén esik. Montenegró nézve más a helyzet. Nikita még 18 ezer fős sereggel rendelkezik s sem ő, sem katonái nem akarják a fegyvert letenni kielégítés nélkül. Nikita ennél fogva erősen készülődik s többek közt 1200 Szerbiában levő montenegróit hiv. haza. Cetinjában dec. 30-án volt Danilo trónörökös névnapja, kit ez alkalommal illettek először hivatalosan „fejedelmi felség” címmel úgy az udvartelekekben, mint a hivatalos lapban. Jonin főcsanak kiszólta, hogy a szent-pétervári szláv bizottság átveszi az itt időző hercegovinai menekültek fenntartását, miáltal a montenegrói kormány jelentékenyen nyrt. Azon néhez török ágyukat, melyek Medunban a montenegróiak kezébe estek, Ostrobro vitették, hogy esetleg felhasználhassák Nikics ellen.

Radetzky a keleti kérdésről.

Mióta a Balkán félszigeten a bonyodalomak oly éles jelleggel öltöttek Európa élő szellemi nagyságainak mindenike hozzá szölet a kérdéshez. Kossuth Lajoson kívül, az angoloknál Carlyle, Gladstone, Rüssel, a franciáknál Hugó Victor és Thiers, a németeknél Bismarck.

De nemcsak az élő nagyságok nyilatkozatait közlik mindenfelé, hanem a mult idők nevezetesebb emberneket bármily alakban tett észrevételeit és fejtegetéseit is felkutatják, hogy a nyilvánosságra hozatal által még inkább bizonyosságot szerzeszen a világ, mennyire európai kérdéssel van itt dolgunk.

Kétségtelen, hogy I. Napoleon egész jövőt, átkaroló rövid és veltől jóslatán kívül, számos oly idézetet akad meg a politikai világ szeme, melyek figyelmeztetőleg és utmutatólag érintik a kelet válságában kezközán forgó nagy mivelődési és államalakulási ügyeket. Századok jöttek és századok merlettek el, a nélkül, hogy a Bosphorus partjához közt kérdések vesztettek volna jelentőségökből, s közelebb jutottak volna a végleges megoldás állapontjához. Hadseregek és államférfiak próbálták a feladat keresztül vitelét a siker legesekélyebb állandóságá nélkül.

Az eddigi után történeti igazságn gyánant tünik föl, hogy sem kard, sem furang nem lesznek elég erősek a kérdés tisztázása hozatalára. Lehet ott hódítani a fegyverek nyers erejével, egyik eszárság helyébe más alapítani a diplomatiai és hadászati mesterség ügyességével, de ezzel a kérdés nem lesz megoldva a három világrész megnyugtató sikerrel. A mivelődés az egyetlen eszköz és czél, mely átalakító erejével óriás eredményeket tehet.

Midőn tehát szokásunk szerint, közöljük a „Wehrzeitung” után Radetzky nézetét a keleti kérdésről, érdekesnek tartjuk figyelmeztetni különösen ama pontjára, melyben a mohamedanizmus megiffulását is kombinációba veszi, csakhogy esodálatos rövidlátással, mely minden osztrák katonasembert jellemez, vesztlyt lát e megiffulásban.

